

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้

The Processes of Identity Creation of Senior Monks in the Southern Isaan Thailand

พระครูสังฆรักษ์ คุณ ศิริสำราญ (สุภาจาโร)¹ มนต์รี ศรีราชเลา² และธีระพงษ์ มีไธสง³

Phrakhu Sangkharak SiriSamran (Supajaro)¹, Montree sreerajalo² and Theerapong Meethaisong³

คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2,3}

Faculty of Cultural Science Mahasarakham University^{1,2,3}

Corresponding author, Email : Sangkharak@gmail.com

สาระสังเขป

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้ ท่านได้สั่งสอนผู้ศรัทธาให้ปฏิบัติตามคำสอนขององค์ภavana พระกัมมภูฐาน ให้มีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีโดยจัดโครงการอบรมศีลธรรมแก่ชุมชน จัดให้มีการบำเพ็ญสมาธิ เจริญจิตภาวนา บวชนกขัมมบารมี จัดกิจกรรมในวันมาฆบูชา วิสาขบูชา จัตถุสน์ นุ่งขาวห่มขาวนั่งสมาธิฟังธรรม และการสร้างพลังศรัทธาต่อประชาชนของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้โดยมีการสร้างวัตถุมงคล ให้เป็นตัวแทนเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้คลายจากความทุกข์ ความหวาดกลัว และอยู่อย่างมีความสุขได้

คำสำคัญ: กระบวนการ, อัตลักษณ์, พระเกจิอาจารย์, อีสานใต้

SUMMARY

In the aspect of Dharma propagation, the senior monks in southern Northeast instructed people to do contemplation, conserve traditions, and they organized projects to teach morality to people. People participated in meditation, concentration, and making merits. Activities such as Magha Puja, Vesak Puja, Kathin Ceremony, Buddhist' instruction sessions were also conducted. For faith power formation, the monks created sacred objects to generate morale and protect people from sadness, frights, and hardship. The sacred things also supposedly brought happiness to people's mind.

Keywords: Process, Identity, Senior Monks, Southern Northeast of Thailand

บทนำ

พระพุทธศาสนา คือ ศาสนาที่มีหลักธรรมช่วยให้สังคมอยู่อย่างมั่นคงและชีวิตของบุคคลมีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างแยกไม่ออกจึงทำให้ศาสนามีอิทธิพลต่อสังคม เพราะสามารถควบคุมและปรับสภาพสังคมให้เป็นไปตามระบบของความเชื่อต่างๆ ของศาสนาแต่ละศาสนา ซึ่งรวมไปถึงการประกอบพิธีกรรมหรือคำสั่งในเรื่องของเหตุและผลเป็นหน้าที่ที่ศาสนาส่งคมให้ดำรงความมั่นคงไว้ พุทธศาสนาเกิดขึ้นครั้งแรกก่อนพุทธศักราช 45 ปี ที่ชมพูทวีปหรือในประเทศอินเดียในปัจจุบัน เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงปฐมเทศนา ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าพระพุทธศาสนานั้นประกอบด้วยองค์พระพุทธเจ้า พระธรรมวินัย พระสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา ศาสนสถาน ศาสนพิธี ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของพุทธศาสนา [1]

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีศาสนิกชนให้ความเคารพนับถือเป็นจำนวนมาก ประเทศไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติและเป็นสถาบันหลักที่สำคัญเช่นเดียวกับสถาบันชาติและพระมหากษัตริย์ พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองคู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย นับถึงปัจจุบันกว่า 700 ปี ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีคุณค่าต่อสังคม และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนามีความผูกพันกับสังคมไทยมาเป็นเวลานานจนถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติไทย ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนามีความผูกพันกับประชาชนชาวไทยตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ บทบาทของสถาบันพระพุทธศาสนาจึงครอบคลุมไปถึงการอบรมเผยแผ่จริยธรรม การจัดการศึกษาและการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ศาสนาพุทธจึงมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง [2]

Phrakhrusamu Woravit Pasuko [3] กล่าวว่า บทบาทของพระสงฆ์จำมาจากการสงเคราะห์เหล่านี้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่นๆที่เกิดขึ้นในชุมชนทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และมีคุณภาพที่ดีขึ้นดังนั้นทำให้เกิดกระบวนการศึกษาและปฏิบัติตามจนถึงเป้าหมายสูงสุดตามที่พระธรรมปิฎก [4] ได้แสดงว่าประกอบด้วย 1. ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง (Training in Higher Morality) 2. ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดอบรมจิตเพื่อให้เกิดคุณธรรมเช่นสมาธิอย่างสูง (Training

in Higher Mentality) 3. ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง (Training In Higher Wisdom)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของพระเกจิอาจารย์ในแถบอีสานใต้ มีผลงานและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของประชาชน มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศไทยและต่างประเทศจึงทำให้ผู้เขียน มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ การสร้างพลังศรัทธา การสร้างความมั่นคงของพระเกจิอาจารย์ ท่านที่มีต่อชุมชนเพื่อให้ทราบถึงความนิยม ศรัทธา ความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเกจิอาจารย์ และการประพฤติปฏิบัติของเกจิอาจารย์ในการประกอบศาสนกิจต่างๆ ในการสร้างพลังศรัทธาและสร้างความมั่นคงของชุมชน

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้ ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสังเกต การสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานใต้ และทำการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ดังนี้

ประวัติหลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญ โดยสังเขป

หลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญหรือ พระครูปราสาทพรหมคุณ แห่งสุสานทุ่งมน วัดเพชรบุรี อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ อดีตพระเกจิชื่อดังแห่งดินแดนอีสานใต้มีนามเดิมว่า “สุวรรณหงษ์ จะม่วดี” เกิดเมื่อวันที่ 23 มี.ค.2461 ที่บ้านทุ่งมน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์

จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดอุทุมพร บ้านทุ่งมน จนอายุ 18 ปี มารดาขอร้องให้บวชเณร เพราะเป็นช่วงวัยรุ่นอารมณ์ร้อน จากความตั้งใจที่จะบวชเพียง 7 วัน เกิดมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เลยอยู่เรื่อยมาจนอายุครบ 20 ปี พระอุปัชฌาย์จึงอุปสมบทให้ ณ วัดเพชรบุรี ต.ทุ่งมน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ มีพระอาจารย์เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายานาม “พรหมปัญโญ” แปลว่า “ผู้มีปัญญาจุฬาราม”อุปสมบทแล้ว ตั้งใจมั่นขยันหมั่นเพียรศึกษาพระปริยัติธรรม ด้วยเป็นผู้มีความวิริยะสูง จดท่องแม่นยำยิ่งนัก ทั้งฝึกฝนหาความรู้ เพียรหาครูบาอาจารย์อย่างไม่ลดละแม้จะไกลไปยาก ก็อุตส่าห์ค้นคว้าเดินทางไป

พ.ศ. 2482 สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักโรงเรียนวัดอุทุมพร พ.ศ. 2483 เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนผู้ใหญ่เพิ่มเติม สอบได้ระดับชั้นปลายภาคจากวัดศรีลำยอง อุปสมบท 3 พรรษา กราบลาพระอุปัชฌาย์จาริกถือธุดงค์วัตร อาศัยอยู่ตามโคนไม้ นุ่งห่มใช้ผ้าเพียงสามผืน ถิ่นที่สงบสัปปายะ เช่น ป่าช้าเป็นที่เจริญภาวนาเข้าค่าขบฉันภัตตาหารเพียงมือเดียว เดินทางไปสู่เมืองขุนขันธ์ จ.ศรีสะเกษ เพราะเป็นเขตแห่งสรรพศาสตร์มนตรา จึงได้เข้าขอศึกษากับครูอาจารย์ที่เป็นทั้งฆราวาสก็ดี เป็นผู้ทรงศีลสมณะก็ตาม จนเป็นที่พอใจแล้ว จึงขออนุญาตลากลับเพื่อจาริกธุดงค์สู่พนมเปญ กัมพูชา เมื่อธุดงค์เข้าเขตประเทศกัมพูชา พบกับครูบาอาจารย์ศึกษาสรรพวิชา ทั้งคาถาเมตตา มหาเสน่ห์ กำบังภัยทั้งคุ้มครอง แคล้วคลาดกันอาวุธปืน หอก ดาบ เขียว งา ข้างเสือ หงส์ผึ่ง กันยาเบือ ทั้งคุณไสย ทำน้ำมนตร์ดอปป

ลำดับงานปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ.2516 เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ แต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดเพชรบุรี พ.ศ.2519 รับตราตั้งเป็นเจ้าคณะตำบลทุ่งมน พ.ศ.2525 เป็นพระอุปัชฌาย์ พ.ศ.2542 เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลทุ่งมน

ลำดับสมณศักดิ์ พ.ศ.2523 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี ในราชทินนามที่ พระครูประสาธพรหมคุณ พ.ศ.2535 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโท ในราชทินนามเดิม

พ.ศ.2535 รับโลรางวัลชนะเลิศด้านสิ่งแวดล้อมดีเด่นจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

พ.ศ.2536 รับรางวัล ชนะเลิศวัดพัฒนาตัวอย่าง พ.ศ.2537 รับรางวัลชนะเลิศด้านบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรับพระราชทานสมามธรรมจักรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสังฆารเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2557 มรณภาพ ด้วยวัย 97 ปี พรรษา 77

ด้านพิธีกรรมเป็นพระผู้เปี่ยมด้วยความเมตตา ชันติวิริยะงามด้วยศีลจริยวัตรปฏิบัติภาวนา เป็นพระผู้สร้างคุณประโยชน์ ถิ่นปฏิบัติเครื่องครัด ดีงาม อยู่ในศีลธรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะ รักษาศีลอุโบสถ ถิ่นวินัยสงฆ์ ปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 4 ประการ คือ 1) ความถูกต้องตามพุทธบัญญัติ 2) คำนี้ถึงความเหมาะสม 3) คำนี้ถึงความประหยัด และ 4) คำนี้ถึงภาวะทาง

เศรษฐกิจ นอกจากนั้นท่านยังคำนึงประโยชน์ที่จะได้รับต้องคุ้มค่า 3 ประการ คือ 1) มีคุณค่าทางจิตใจ ทำให้ศาสนามีความศักดิ์สิทธิ์ 2) ส่งเสริมความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม 3) ส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ที่ดีงาม เป็นการสร้างสมวัฒนธรรมคงอยู่ต่อไป

ด้านการสงเคราะห์ชุมชนพบว่าหลวงปู่ท่านเป็นพระที่มีความเมตตากับชาวบ้าน ท่านได้มองเห็นว่าชาวบ้านที่เจ็บป่วย เดินทางมาให้หลวงปู่รักษาอาบนำมนต์ ขจัดปัดเป่า สิ่งชั่วร้ายออกจากร่างกาย มีทั้งผู้คนที่มาจากต่างบ้าน ต่างถิ่น มาแล้วไม่มีที่พักอาศัยหลบนอน พักผ่อน หลวงปู่ท่านก็ได้หาเงินมาสร้างอาคารที่พักขึ้นบริเวณด้านทิศตะวันออกของสุสานทุ่งมน เป็นตึกสูง 3 ชั้น จำนวน 3 อาคาร มีห้องน้ำ โรงครัว น้ำประปา ไว้ให้ใช้อยู่ในบริเวณเดียวกันสร้างความสะดวกให้กับผู้ป่วยและญาติเป็นอย่างมาก และท่านได้สมทบทุนสร้างที่พักสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม และซื้อที่ดินเพิ่มเติมพร้อมกับเสนาสนะต่าง ๆ ในสุสานทุ่งมนให้เสร็จเรียบร้อย

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของหลวงปู่หงส์ด้านการสงเคราะห์ชุมชน พบว่า หลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญ ได้สงเคราะห์ชุมชนในการสร้างอาคารที่พักสำหรับผู้เจ็บป่วย บริจาคเงินช่วยเหลือชาวบ้านที่ยากจน ให้ทุนการศึกษาแก่พระ และนักเรียนที่ยากจน ส่งเสริมสนับสนุนให้พระเถระได้ศึกษาต่อ ซื้อที่ดินสร้างศูนย์การเรียนรู้และบริการให้แก่ชุมชน ชุดสระไว้เก็บไว้ใช้ในฤดูแล้งทำให้อาชีพบ้านในชุมชนมีการศึกษาที่ดี มีน้ำกินน้ำใช้มีแหล่งค้าขายทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ด้านการเผยแผ่ธรรมะกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของหลวงปู่หงส์ด้านการเผยแผ่ธรรมะ หลวงปู่หงษ์จะเผยแผ่ธรรมะโดยการให้ข้อคิด มุ่งให้มีความอดทน วิริยะ และความเพียร ให้ทำบุญบริจาคที่ดิน ทรัพย์เงินทอง และสอนให้ไม่ให้อยู่ในความประมาทกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของหลวงปู่หงส์ พบว่า หลวงปู่หงษ์เป็นพระที่มีความเมตตา มีเวทย์มนต์คาถา จึงได้มีการสร้างวัตถุมงคลขึ้นมาเพื่อให้ผู้มีความเชื่อ ศรัทธาในตัวหลวงปู่หงษ์ไว้คอยกราบไหว้บูชาและพกพาติดตัวในการเดินทาง ซึ่งเชื่อว่าหลวงปู่หงษ์จะช่วยปกป้องรักษาให้แคล้วคลาดจากอันตรายใดๆ หลวงปู่หงษ์ เป็นพระนักพัฒนาที่หาใครเทียบไม่ได้ ท่านได้พัฒนาชุมชนไว้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น สร้างถนน สะพาน ชุดสระ ล้อมรั้วป่า

สาธารณะ ล้อมรั้วสถานที่ราชการ ปลูกป่า สร้างทานกัณฑ์น้ำ สร้างศาลากลางหมู่บ้าน ศาลาที่พักตามที่พักสาธารณะต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้มีน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง มีถนนในการเดินทางที่สะดวก จนหลวงปู่มีชื่อเสียงและได้รับเข้ารับพระราชทานธง พัทธกัณฑ์ป่า เพื่อรักษาชีวิตหลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญ ได้ส่งเคราะห์ชุมชนในการสร้างอาคารที่พักสำหรับผู้เจ็บป่วย บริจาคเงินช่วยเหลือชาวบ้านที่ยากจน ให้ทุนการศึกษาแก่พระ และนักเรียนที่ยากจน ส่งเสริมสนับสนุนให้พระเถระได้ศึกษาต่อ ชื่อที่เดินสร้างศูนย์การเรียนรู้และบริการให้แก่ชุมชน ชุดสระไว้เก็บไว้ใช้ในฤดูแล้งทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีการศึกษาที่ดี มีน้ำกินน้ำใช้มีแหล่งค้าขายทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นได้

กระบวนการสร้างพลังศรัทธาต่อประชาชนของพระเกจิอาจารย์

หลวงปู่หงษ์ พรหมปัญโญ วัดเพชรบุรี ตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่มีกระบวนการเพื่อการสร้างพลังศรัทธาที่มีต่อประชาชน ดังนี้

1. ด้านพิธีกรรมพบว่า หลวงปู่เป็นพระที่มีเวทย์มนต์คาถารักษาคนป่วยที่มีอาการป่วยจากการเป็นบ้า ติดเหล้า ให้หายได้ด้วย การรักษาด้วยสีกี่และน้ำมันต์ ทั้งให้ดื่ม ประพรม และอาบ และเพ่งพระคาถาเวทย์มนต์ ส่วนคนที่มิวัดมณฑลของหลวงปู่ไว้ติดต่อก็คือช่วยปกป้องคุ้มครองชีวิตให้รอดปลอดภัยจากอุบัติเหตุ สัตว์ร้ายได้
2. ด้านการพัฒนาชุมชน หลวงปู่หงส์ ไม่เพียงแต่เป็นพระสงฆ์ผู้มีเมตตาจิต เปี่ยมด้วยทานบารมีเท่านั้น หากยังสามารถเชื่อมโยงศรัทธาของประชาชนเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนยึดเหนี่ยวให้ชาวบ้านหันหน้าเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาปากท้องและการอนุรักษ์ป่าไม้ กอปรด้วยกิจทรงคุณค่าน่าทึ่งมากมายยากที่จะหาสรูปใดมาเปรียบเทียบแนวคิดเรียบง่าย แต่สะท้อนถึงความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์อย่างลึกซึ้งของท่านคือ “ในน้ำมีปลา ในป่าต้องมีสัตว์” ด้านการสงเคราะห์ชุมชนหลวงปู่ท่านเป็นพระที่มีเวทย์มนต์คาถาคักดีลสิทธิ ช่วยปลดปล่อยสิ่งไม่ดี สิ่งชั่วร้ายให้ออกจากตัวคนให้หายเป็นปกติ และยังช่วยรักษาญาติโยมให้หายจากโรคร้ายได้อีก
3. ด้านการเผยแพร่ธรรมะหลวงปู่ท่านจะไม่สอนธรรมะโดยตรงแต่จะสอนทางอ้อม เช่น มีญาติโยมท่านหนึ่งนาง ผึ้ง ต่อ

แดนไปถวาย หลวงปู่จะหัวเราะชอบใจมาก โดยสอนว่าการปล่อยสัตว์จะทำให้อายุยืนยาว และไม่ค่อยเจ็บป่วยจะทำอะไรก็สะดวกคล่องดี ก่อนที่ท่านจะปล่อยสัตว์ที่มีคนเอามาถวาย หลวงปู่จะนำสัตว์เหล่านั้นมาอธิษฐานและเป่าให้สัตว์นั้นก่อนปล่อยออกลงสู่พื้นดิน ท่านจะมีเมตตาธรรมต่อสัตว์ทุกชนิด

4. ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีด้วยพลังศรัทธาของชุมชน คณะลูกศิษย์ ในตัวหลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา จึงได้สร้างปราสาทเพชรพิพิธภัณฑสถานหลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ ไว้เพื่อเป็นที่เก็บสรีระ และอัฐิบริหารของหลวงปู่ไว้ให้กราบไหว้บูชา และจัดงานบุญประเพณีเพื่อรำลึกถึงหลวง

การสร้างพลังศรัทธาของหลวงปู่หงษ์พรหมปัญโญ มีด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านพิธีกรรม หลวงปู่เป็นพระที่มีเวทย์มนต์คาถาคักดีลสิทธิ หลวงปู่ได้สร้างวัดมณฑลและทำพิธีปลุกเสก เพื่อให้เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ตกทุกข์ได้ยาก เดือดร้อน ไม่มีที่พึ่งพาทางจิตใจ วัดมณฑลของหลวงปู่จะช่วยคุ้มครองให้ผู้อยู่ร่มเย็นปลอดภัยจากอุบัติเหตุใดๆ ทั้งปวง
2. ด้านการพัฒนาชุมชน หลวงปู่ท่านสามารถเชื่อมโยงศรัทธาของชุมชนเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้ชุมชนหันหน้าเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาปากท้องและการอนุรักษ์ป่าไม้ ประกอบด้วยกิจทรงคุณค่าน่าทึ่งมากมายที่จะหาพระสงฆ์รูปใดมาเปรียบเทียบแนวคิดเรียบง่ายแต่สะท้อนถึงความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์อย่างลึกซึ้ง สิ่งที่หลวงปู่ได้สร้างไว้ให้แก่ชุมชนนั้นมีค่าน่าทึ่ง ล้วนแต่ทำให้ชุมชน มีความกินดีอยู่ดี มีรายได้เลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข
3. ด้านการสงเคราะห์ชุมชน ด้วยความเมตตา ท่านจะไม่เลือกที่จะรักษาคนป่วยว่าจะเป็นคนบ้า หรือคนติดเหล้าติดยา มีสติพื้นเพ หลวงปู่ก็จะรักษาให้ทุกคนจนหายท่านไม่เคยบ่นให้ใครได้ยินแม้ว่าท่านจะเหนื่อยมาก หลวงปู่ได้มอบทุนการศึกษาให้กับผู้ที่ไฝ่เรียนไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์สามเณร หรือชาวบ้าน อีกทั้งท่านได้สร้างสถานที่พักรักษาตัวให้กับคนป่วย และได้สร้างศาลาปฏิบัติธรรม

ให้กับชาวบ้านที่มาปฏิบัติธรรม ทำให้หลวงปู่เป็นที่เคารพศรัทธาของลูกศิษย์ลูกหาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. ด้านการเผยแผ่ธรรมะ ธรรมะที่หลวงปู่ได้เทศนาให้กับลูกหลาน ญาติโยม ลูกศิษย์ลูกหาจะแฝงด้วยปรัชญา ในการเทศนา นั้นน้ำเสียงของท่านสดใส นุ่มนวล หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ญาติโยมที่มากราบไหว้ต่างคุ้นเคยกับใบหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส เปี่ยมด้วยความกรุณาปราณีเป็นอย่างดีด้วยบารมีของหลวงปู่ท่านเอง

5. ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี การที่หลวงปู่หงส์ได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้ได้อย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี ทำให้วัฒนธรรมประเพณีนั้นไม่หายไปจากชุมชน ชาวบ้านยังยึดถือปฏิบัติกันมาจนเท่าทุกวันนี้

สรุป

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระเกจิอาจารย์อีสานได้พบว่า พระเกจิอาจารย์อีสานได้ เป็นพระผู้มีความเมตตา มีเวทย์มนต์คาถาคักดีสิทธิ์ เป็นที่เคารพนับถือกราบไหว้ของคณะลูกศิษย์และผู้มีจิตศรัทธาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงได้มีการสร้างวัตถุมงคลขึ้นมาเพื่อให้บูชา ด้านการพัฒนาชุมชน พบว่าพระเกจิอาจารย์อีสานได้ เป็นพระนักพัฒนาที่มีความอดทน วิริยะ ในการพัฒนาชุมชนให้มีการเดินทางคมนาคมได้สะดวก มีน้ำกินน้ำใช้ ในฤดูแล้ง ด้านการสงเคราะห์ชุมชน พบว่า พระเกจิอาจารย์อีสานได้ เป็นพระที่มีความเมตตาต่อผู้มีฐานะยากจน ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา และพระสงฆ์ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน สร้างสถานที่ให้ชุมชนมีที่จำหน่ายอาหาร สินค้า มีการสร้างสถานพยาบาลให้ผู้เจ็บป่วย สร้างสถานที่ปฏิบัติธรรม รักษาพยาบาลผู้ป่วยโดยไม่คิดเงิน บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ที่มีฐานะยากจน สร้างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ผู้ปกครองด้านการเผยแผ่ธรรมะพบว่า พระเกจิอาจารย์อีสานได้ สั่งสอนให้ปฏิบัติตามคำสอนขององค์ภวนาพระกัมมัฏฐาน ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ได้จัดโครงการอบรมศีลธรรมแก่ชุมชน จัดให้มีการบำเพ็ญสมาธิเจริญจิตภาวนา บวชนกขัมมบารมี จัดกิจกรรมในวันมาฆบูชา วิสาขบูชา จัดกฐิน นุ่งขาวห่มขาวนั่งสมาธิฟังธรรม การสร้างพลังศรัทธาต่อประชาชนของพระเกจิอาจารย์อีสานได้ พบว่า มีการสร้าง

วัตถุมงคล ให้เป็นตัวแทนเป็นลี้ภัยเหินห่างทางจิตใจให้คลายจากความทุกข์ ความหวาดกลัว และอยู่อย่างมีความสุขได้ กระบวนการสร้างพลังศรัทธาต่อประชาชนของพระเกจิอาจารย์

1. ด้านพิธีกรรมพบว่าหลวงปู่เป็นพระที่มีเวทย์มนต์คาถา รักษาคนป่วยที่มีอาการป่วยจากการเป็นบ้า ติดเหล้า ให้หายได้ด้วยการรักษาด้วยสี้ผึ้งและน้ำมันต์ ทั้งให้ดื่ม ประพรม และอาบ และเพ่งพระคาถาเวทมนต์

2. ด้านการพัฒนาชุมชนท่านยังสามารถเชื่อมโยงศรัทธาของประชาชนเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนยึดเหนี่ยวให้ชาวบ้านหันหน้าเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาปากท้องและการอนุรักษ์ป่าไม้

3. ด้านการเผยแผ่ธรรมะหลวงปู่ท่านจะสอนว่าการปล่อยสัตว์จะทำให้อายุยืนยาว และไม่ค่อยเจ็บป่วยจะทำอะไรก็สะดวก คล่องดี ก่อนที่ท่านจะปล่อยสัตว์ที่มีคนเอามาถวาย หลวงปู่จะนำสัตว์เหล่านั้นมาอธิษฐานและเป่าให้สัตว์นั้นก่อนปล่อยออกลงสู่พื้นดิน ท่านจะมีเมตตาธรรมต่อสัตว์ทุกชนิด

4. ด้านการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีด้วยพลังศรัทธาของชุมชน คณะลูกศิษย์ จึงได้สร้างปราสาทเพชร พิพิธภัณฑ์หลวงปู่หงส์ พรหมปัญโญ ไว้เพื่อเป็นที่เก็บสรีระ และอัฐบริขารของหลวงปู่ไว้ให้กราบไหว้บูชา และจัดงานบุญประเพณีเพื่อรำลึกถึงหลวงปู่

เอกสารอ้างอิง

- [1] AdivattanasitJ. (1 9 8 2). **Sociology of Religion** . Bangkok : Kasetsart University.
- [2] Bunchai P. andJantason. (1973) . **Buddhism: Status, roles, and changes in Isan society. Mahasarakham:** The Research Institute of Northeastern Art and Culture Mahasarakham University.
- [3] Phrakhrusamu Woravit Pasuko. (2016). The Monks with the Strengthening of the Communities: A Case Study of Wat Sam Chuk, on the Western Site and the Eastern Site, **Journal of MCU Peace Studies**, 4(sp1), 270-283

- [4] P.A. Payutto. (2016). Dictionary of Buddhism. (38^{th ed}).
Bangkok : **Phlithamma**, 178-189.